

การนำเสนอแนวทางการสร้างและพัฒนาชุดการสอน
สุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรี
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

PROPOSED GUIDELINES FOR CREATION AND DEVELOPMENT OF
MUSIC AESTHETIC INSTRUCTIONAL PACKAGE TO
ENHANCE MUSIC APPRECIATION FOR UPPER PRIMARY STUDENTS

รียาส เจ๊ะโละ๊ะ*, ปรีญานันท์ พร้อมสุขกุล**, กานต์ยุพา จิตติวัฒนา***

Riyas Chesoh*, Preeyanun Promsukkul**, Karyupha Jittivadhna***

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการสร้างและพัฒนาชุดการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย 2) พัฒนาชุดการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย 6 ขั้นตอน คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจงแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ครูสอนดนตรีในโรงเรียนระดับประถมศึกษา 3 ท่าน กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมดนตรี 3 ท่าน กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อดนตรี 3 ท่าน รวมทั้งหมด 9 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนมีแนวทางการสร้างและพัฒนาสุนทรียศาสตร์ดนตรีที่สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้สุนทรียศาสตร์และขั้นตอนการเรียนรู้สไตล์ศิลป์ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรับรู้ 2) การเลียนแบบ 3) การลงมือทำ 4) การแสดงไหวพริบทางดนตรี 5) การประพันธ์ และ 6) การสรุปผลการเรียนรู้ร่วมกัน และได้รับผลการประเมินคุณภาพชุดการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน อยู่ในเกณฑ์ดีมาก สามารถนำชุดการสอนไปใช้ได้

คำสำคัญ : การสร้างและพัฒนาชุดการสอน / ชุดการสอน / สุนทรียศาสตร์ดนตรี / ความซาบซึ้งทางดนตรี

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, alo_madame@hotmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, preeyanun.pro@mahidol.ac.th

*** อาจารย์ ดร. วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล, karyupha.jit@mahidol.ac.th

* Graduate Student, Music Education Department, College of Music, Mahidol University, alo_madame@hotmail.com

** Assistant Professor, Dr., Music Education Department, College of Music, Mahidol University, preeyanun.pro@mahidol.ac.th

*** Lecturer, Dr., College of Music, Mahidol University, karyupha.jit@mahidol.ac.th

Abstract

This research is mixed-methods research and aims to: 1) investigate the guidelines for creating and developing a music aesthetics instructional package with the aim of enhancing music appreciation among upper primary students and 2) develop a music aesthetics instructional package that can effectively enhance music appreciation among upper primary students. The study consisted of six procedures, involving interviews with nine key informants selected through purposive sampling. These informants were grouped into 3: 1) 3 music teachers from formal educational settings 2) 3 experts in music activities 3) 3 experts in music media. Data, collected through semi-structured interviews and instructional package quality assessment forms, was analyzed using data analysis techniques and descriptive statistics. The findings of the study revealed that the instructional package offered guidelines for creating and developing a music aesthetic aligned with the concept of learning aesthetics and the six steps of learning audio art: 1) perception 2) imitation 3) practice 4) improvisation 5) composition and 6) summarizing learning results together. Moreover, an evaluation conducted by five experts indicated that the teaching packages exhibited a notably high level of quality, signifying their efficacy for practical implementation.

Keywords: Creation and Development of Instructional Package / Instructional Package / Music Aesthetics / Music Appreciation

บทนำ

สุนทรีศาสตร์เป็นปรัชญาสาขาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อดนตรีศึกษา (Music Education) เป็นศาสตร์พื้นฐานที่ช่วยวางรากฐานให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในสุนทรีภาพความงามทางดนตรี หรือเจตคติทางดนตรี ด้วยคุณค่า รสนิยม ประสบการณ์ และการตระหนักรู้ ฌรุธ สุธจิตต์ กล่าวว่า “ดนตรีเป็นเรื่องของสไตล์ศิลป์ ดนตรีเป็นความงดงามทางเสียง มีสุนทรีศาสตร์เป็นศาสตร์พื้นฐานสำคัญเบื้องต้นในการเรียนรู้ทำความเข้าใจดนตรีทุกระดับ”¹ สุกีรี เจริญสุข กล่าวว่า “ดนตรีเป็นเรื่องของสุนทรีศาสตร์ เป็นเรื่องราวความไพเราะของเสียง อาศัยการเรียนรู้ การเลียนแบบ นำไปสู่ความแตกต่าง” ดังนั้น สุนทรีศาสตร์ดนตรีจึงเป็นการเรียนรู้ทำความเข้าใจสไตล์ศิลป์ ที่เป็นไปตามกลไกของการเรียนรู้ดนตรี ด้วยการฟังแล้วร้อง การฟังแล้วเล่น การฟังแล้วเคลื่อนไหว การฟังแล้วเขียน นำสู่การสร้างสรรคงานสไตล์ศิลป์ที่แตกต่าง²

¹ Narutt Suttachitt, *Music Education Principles and Essence*, 10th ed. (Bangkok: Chulalongkorn University, 2018), 139. (in Thai)

² Sugree Charoensook, *Musical Aesthetics* (Nakhon Pathom: Mahidol University, 1996). (in Thai)

การศึกษาสุนทรียศาสตร์ด้านดนตรี คือการเห็นคุณค่าความงามของดนตรีด้วยความซาบซึ้ง เราเรียกความซาบซึ้งนี้ว่า “สุนทรียรสซาบซึ้งทางดนตรี” เป็นการชื่นชมความไพเราะ ความงามของดนตรี หรือสไตล์ซึ่งพบได้ในวิชาสังคีตนิยม “เป็นวิชาพื้นฐานที่แนะนำให้ผู้เรียนทำความรู้จักกับความงามทางดนตรี และเป็นการหัดฟังดนตรีพื้นฐาน”³ ในส่วนของกระบวนการสำหรับการจัดการเรียนการสอนการชื่นชมความงามทางดนตรีนั้น ผู้วิจัยยังไม่พบถึงแนวทางหรือกระบวนการที่สามารถนำพาผู้เรียนไปสู่สุนทรียรสซาบซึ้งทางดนตรีที่เป็นรูปธรรม อาจเป็นเพราะการให้อิสระแก่ครูผู้สอนในการสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจในดนตรี จึงมีความแตกต่างกันไปตามความสามารถและความรู้ของครูผู้สอน โดยมากแล้วพบเป็นการสอนดนตรีเชิงสุนทรียภาพ คือการมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะทางด้านการบรรเลงดนตรีเป็นส่วนมาก สุนทรียศาสตร์จึงไม่ได้รับการให้ความสำคัญเท่าที่ควร ข้อเท็จจริงจากการทบทวนวรรณกรรมจึงเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยตั้งคำถามและตระหนักถึง “การพัฒนาการรับรู้ความงามและความซาบซึ้งทางดนตรีในแนวทางของสุนทรียศาสตร์” ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ดนตรีทางปัญญา อันเป็นหนทางนำสู่ความซาบซึ้งและการสร้างสรรค์งานดนตรีที่มีคุณค่าได้ เกิดซึ่งประโยชน์และความสุข ฌรุธ สุธจิตต์ กล่าวถึง ความซาบซึ้งในดนตรี “เป็นความรู้สึกที่ดื่มด่ำในสุนทรียรสของดนตรีที่เกิดจากการฟัง ตั้งอยู่บนรากฐานของความเข้าใจในดนตรีอย่างลึกซึ้ง”⁴ ความซาบซึ้งเป็นเรื่องของสุนทรียภาพ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ มีความเกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์ในเชิงพฤติกรรม เช่นเดียวกับงานวิจัยการรู้เชิงคุณค่าในดนตรี ได้ทำการศึกษาการพัฒนาสุนทรียภาพและความซาบซึ้งในดนตรีว่า “เป็นสุนทรียศาสตร์เชิงพฤติกรรมในการรับรู้ความงามทางผัสสะของร่างกาย ผ่านกระบวนการทางสมอง ความคิด ความจำ และความเข้าใจ แสดงออกมาในลักษณะของอารมณ์ในลักษณะต่าง ๆ”⁵

สุนทรียศาสตร์เป็นสิ่งที่ผู้เรียนดนตรีในปัจจุบันขาดการพัฒนา เสมือนกระบวนการทางปัญญาที่ช่วยสร้างองค์ความรู้และการตระหนักรู้ถึงคุณค่าความงามของงานศิลปะ ที่สามารถนำไปสู่ความซาบซึ้งทางดนตรี อีกทั้งในปัจจุบันพบว่าการผลิตเอกสาร ตำราหนังสือ งานวิจัย หรือแบบฝึกหัดที่สามารถช่วยในการเรียนรู้ความงามและความซาบซึ้งทางดนตรีตามแนวทางของสุนทรียศาสตร์ดนตรี ไม่ปรากฏพบขึ้นอย่างแพร่หลายทั้งในด้านการศึกษา การสร้างงาน และการวิพากษ์วิจารณ์ ดังนั้น ควรพัฒนาการเรียนรู้ดนตรีของผู้เรียนด้วยสุนทรียศาสตร์เป็นพื้นฐาน ในการศึกษาเรียนรู้ทำความเข้าใจและขยายผลความงามและความรู้สึกทางดนตรีที่เป็นนามธรรมเชิงสุนทรียภาพ สู่ความซาบซึ้งในงานศิลปะดนตรีที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นด้วย สุนทรียศาสตร์จึงจะเกิดความสมดุล

ด้วยความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมองเห็นถึงการพัฒนาผู้เรียนระดับการศึกษาพื้นฐานให้มีความรู้ความสามารถในการเข้าถึงความงามและความซาบซึ้งทางดนตรี โดยมีสุนทรียศาสตร์เป็นมาตรฐานและกลไกในการเรียนรู้ความงามและความซาบซึ้งทางดนตรีในระดับสากล และเห็นควรเริ่มจากวัยผู้เรียนที่มีพัฒนาการและความสามารถในการใช้ความคิดเชิงตรรกศาสตร์ได้ในวัยแรกเริ่ม ซึ่งพบเริ่มต้นในกลุ่มเด็กวัยเรียน “ระดับ

³ Natcha Phancharoen, *Sankheetalak and Analysis*, 4th ed. (Bangkok: Ketkarat Publishing House, 2008). (in Thai)

⁴ Narutt Suttachitt, *Music Education Principles and Essence*, 10th ed. (Bangkok: Chulalongkorn University, 2018), 2. (in Thai)

⁵ Suppachai Suriyut, “Qualitative Knowing: Qualitative Knowing in Music of Thai Muti-Cultural Inquiry” (Master’s thesis, Mahidol University, 2003). (in Thai)

ประถมศึกษาตอนปลาย” ที่อายุระหว่าง 9-12 ปี ตามจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กวัยประถมศึกษาตอนปลาย แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางสมอง หรือสติปัญญาของเด็กวัยนี้ว่า เป็นวัยที่เริ่มมีความคิดความอ่าน การไตร่ตรองและมีความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น ชื่นชอบการทำกิจกรรมกลุ่ม การออกกำลัง มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และมีความคิดสร้างสรรค์⁶ มีความเหมาะสมที่สมควรจะได้รับการศึกษาสุนทรียศาสตร์ในระบบแรกเริ่มเพื่อพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม เช่นเดียวกับงานวิจัยต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาผลการรับรู้ความรู้สึกในเสียงดนตรี⁷ การสืบสวนสอบสวนหาสุนทรียภาพในดนตรี⁸ กระบวนการพัฒนาทักษะความเป็นนักดนตรีด้วยสรีระสัมพันธ์⁹ การศึกษาวิจัยการรับรู้ความงามสุนทรียศาสตร์ในดนตรีศึกษา¹⁰ และการพัฒนาประสบการณ์ความงามทางดนตรี¹¹ ทั้งหมดเป็นการจัดประสบการณ์ทางดนตรีให้ผู้เรียนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเกิดการเรียนรู้ทำความเข้าใจดนตรีด้วยตนเองด้วยวัตถุทางดนตรี หรือบทเพลง สู่การเรียนรู้ตรวจสอบความรู้สึกและรสนิยมทางดนตรีของตน นำสู่การแสดงออกทางดนตรีเชิงสร้างสรรค์ สิ่งนี้เป็นกลไกสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาสุนทรียศาสตร์ดนตรี ที่มีสุนทรียภาพเข้ามามีส่วนช่วยและเกี่ยวข้องสัมพันธ์ในด้านของการรับรู้ความงามและความซาบซึ้งทางดนตรีของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลายในการวิจัย

สุนทรียศาสตร์ด้านดนตรีควรได้รับการให้ความสำคัญในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติใช้สำหรับการพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีอย่างเป็นระบบ ความท้าทายนี้เป็นสิ่งใหม่สำหรับผู้วิจัย เนื่องด้วยในปัจจุบันยังไม่มีกระบวนการเรียนการสอนที่ปรากฏชัดเจนว่า รูปแบบการเรียนรู้ความซาบซึ้งทางดนตรีควรเป็นอย่างไร เครื่องมือสำหรับการประเมินผลความรู้สึกซาบซึ้งในดนตรีก็ไม่ทราบถึงวิธีการว่าควรหามาตรวัดค่าความซาบซึ้งแบบใด อีกทั้งปัญหาด้านจำนวนของผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจในวิชาสุนทรียศาสตร์ทางดนตรีและความซาบซึ้งทางดนตรีก็ยังมีจำนวนน้อย ปัจจัยที่ขาดแคลนดังกล่าวในด้านบุคลากร เอกสาร และกระบวนการขับเคลื่อน จึงส่งผลให้สื่อการเรียนการสอนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นของสุนทรียศาสตร์ด้านดนตรีและความซาบซึ้งทางดนตรีจึงมีจำนวนน้อยมากในประเทศไทย ถึงแม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 วิชาดนตรี ได้มีการสอดแทรกแนวทางที่เป็นการเรียนรู้ดนตรีในแนวทางของสุนทรียศาสตร์ไว้อยู่เดิมแล้ว แต่อาจจะด้วยความเข้าใจในประสบการณ์ดนตรีเชิงสุนทรียะของบุคลากรทางการสอนดนตรีของประเทศไทยจำนวนมากยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในสุนทรียศาสตร์ด้านดนตรี

⁶ Wannika Lababang, 1992, cited in Oranuch Limtasiri, *Curriculum and Teaching at the Primary Level* (Bangkok: Ramkhamhaeng University Press, 1999). (in Thai)

⁷ Pongpipat Phatasoontorn, “A Study of Auditory Perception of M. 11 Students with Different Background in Music Education” (Master’s thesis, Srinakharinwirot University, 1985). (in Thai)

⁸ Suppachai Suriyut, “Qualitative Knowing: Qualitative Knowing in Music of Thai Multi-Cultural Inquiry” (Master’s thesis, Mahidol University, 2003). (in Thai)

⁹ Nillawanna Eungamporn, “Sareerasamphan: Methodological Approach to Enhance Musicianship through Body Movement-Related Music” (Doctoral diss., Chulalongkorn University, 2014). (in Thai)

¹⁰ Elizabeth Jane Mellor, “Aesthetic Perception in Music Education: Assessing Pupils’ Compositions” (PhD diss., University of Leicester, 1999).

¹¹ Sirke Nieminen et al., “The Development of the Aesthetic Experience of Music: Preference, Emotions, and Beauty,” *Musicae Scientiae* 16, no. 3 (November 2012): 372-391. <https://doi.org/10.1177/1029864912450454>.

มากพอ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ดนตรีที่สามารถสอดคล้องกับหลักการทางสุนทรียศาสตร์และหลักสูตรการศึกษาวิชาดนตรีขั้นพื้นฐานของประเทศไทยไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องพร้อมกัน รวมถึงรายวิชาสังคีตนิยมที่เป็นการศึกษาโดยตรงในทางสุนทรียศาสตร์ด้านดนตรีและสุนทรียภาพความงามทางดนตรี กลับอยู่ในกลุ่มผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ส่งผลต่อความต่อเนื่องการศึกษาสุนทรียศาสตร์ดนตรี ทั้งในด้านของพัฒนาการรับรู้ การคิดวิเคราะห์ และการเชื่อมโยงข้อมูล เป็นต้น ทำให้สุนทรียประสบการณ์ทางดนตรีของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานขาดหายไป และไม่เกิดซึ่งความซาบซึ้งในดนตรีอย่างที่ควรเป็น

ด้วยความสำคัญดังกล่าวทั้งหมด “การพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรี” จึงเป็นปัจจัยหลักสำคัญในการเรียนรู้ทำความเข้าใจดนตรี หรือโสตศิลป์ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสุนทรียศาสตร์ดนตรีในการสร้างเสริมประสบการณ์ดนตรีที่สอดแทรกการคิดวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ และการสร้างสรรค์ ในเด็กวัยแรกเริ่มตามความเหมาะสมของระดับพัฒนาการ ดังนั้น แนวทางหรือโมเดลในการจัดการเรียนการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรี จึงเป็นหลักสำคัญพื้นฐานสำหรับการวางแผนพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีในระยะยาว และรวมถึงปัจจัยอื่น ๆ เช่น เนื้อหา วิธีการ สื่อ และการประเมินผล สมควรได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนสุนทรียรสซาบซึ้งทางดนตรีอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยกระบวนการวิจัยทางดนตรีและอย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างและพัฒนาชุดการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อพัฒนาชุดการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-methods Research) ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สาขาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โครงการวิจัยรหัส MUSSIRB No. 2021/128 (B2) เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2022 โดยมีการดำเนินการวิจัย 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เอกสารที่เป็นสาระสำคัญ และประเด็นที่สามารถนำมาใช้ในการออกแบบสร้างและพัฒนาชุดการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จำนวนทั้งหมด 7 หัวข้อประกอบไปด้วย 1) สุนทรียศาสตร์ทางดนตรี 2) การพัฒนาสุนทรียภาพทางดนตรี 3) การสอนสุนทรียรสซาบซึ้งทางดนตรี 4) การกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ของงานศิลปะ 5) การตัดสินประเมินคุณค่าความงามทางสุนทรียศาสตร์ 6) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ 7) การสร้างและการพัฒนาชุดการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 3 กลุ่ม รวม 9 คน ประกอบด้วย 1) ครูดนตรีในโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน 2) ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมดนตรี จำนวน 3 คน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อดนตรี จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ที่มีแนวคำถามจากการสังเคราะห์ข้อมูลเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์ดนตรี โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ตอน คือ 1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ 2) หัวข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายใน 7 หัวข้อ ได้แก่ การกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน สื่อ การวัดและประเมินผล ปัญหาที่คาดการณ์ และแนวทางในการพัฒนา โดยจำแนกแนวคำถามการสัมภาษณ์ตามบริบทของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก และได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปใช้ โดยการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรี จำนวน 3 ท่าน ผลการพิจารณาพบว่า ค่า IOC เท่ากับ 0.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.5 ที่กำหนดไว้¹² แสดงว่าแบบสัมภาษณ์นี้มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ จากนั้น 1) จัดทำหนังสืออย่างเป็นทางการในการขออนุญาตสัมภาษณ์ 2) ติดต่อประสานผู้ให้ข้อมูลหลักทางโทรศัพท์เพื่อชี้แจงเอกสารและขออนุญาตสัมภาษณ์ 3) ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักตามเวลาที่นัดหมาย โดยในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการซักถามพร้อมกับการสังเกต การจดบันทึกข้อมูล และการบันทึกเทปในการสัมภาษณ์โดยเป็นไปตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคน และ 4) นำข้อมูลที่ได้มาจัดกระทำข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างชุดการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลระหว่าง 1) ข้อมูลเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 2) ข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย จำนวน 3 กลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) กำหนดเป้าหมายของชุดการสอน (2) นำทฤษฎีมากำหนดกรอบแนวความคิด (3) วางแผนการสร้างชุดการสอน และ (4) ดำเนินการสร้างชุดการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบและประเมินคุณภาพของชุดการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางดนตรีศึกษา จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้เป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีด้วยกัน 2 แบบ ได้แก่ (1) แบบประเมินภาพรวมความเหมาะสมในองค์ประกอบของชุดการสอน และ (2) แบบประเมินความเหมาะสมของชุดการสอนแบบรายชุด (ชุดที่ 1-10)

ขั้นตอนที่ 5 การพัฒนาและปรับปรุงชุดการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยนำผลการประเมินคุณภาพของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และการแปลผลข้อมูลตาม

¹² Rovinelli and Hambleton, 1977, cited in Somchai Worakitkasemsakul, *Research Methods in Behavioral and Social Sciences*, 2nd ed. (Udonthani: Aksornsinkarnpim, 2011), 269. (in Thai)

เกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามหลักสากล หลังจากนั้นจึงพัฒนาปรับปรุงแก้ไขชุดการสอนตามคำชี้แนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 แนวทางการสร้างและพัฒนาชุดการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรี ผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักของงานวิจัยทั้ง 3 กลุ่ม พบถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสุนทรียศาสตร์ด้านดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย โดยมีรายละเอียดของการศึกษาทั้งหมด 7 ด้าน ดังนี้

1) **ด้านการกำหนดจุดประสงค์** ตั้งจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรี มีความเชื่อมโยงระหว่างทักษะทางดนตรีและสาระทางดนตรี ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้การสัมผัสดนตรีและการประเมินการฟังดนตรีของตนเองในบทเพลงต่าง ๆ ด้วยทักษะการปฏิบัติดนตรี ในกิจกรรมการแสดงออกถึงความซาบซึ้งในดนตรี และการเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระดับความสามารถในขอบเขตของผู้เรียน

2) **ด้านการกำหนดเนื้อหา** ให้กำหนดเนื้อหาตามความเหมาะสมจากความง่ายไปสู่ความยากในระดับพัฒนาการตามวัยของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิด การเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองในการรวมวงดนตรี และการแสดงทัศนคติทางดนตรี ในบทเพลงดนตรีประเภทต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงกับองค์ประกอบของดนตรี คีตกวี วัฒนธรรม และเทศกาล โดยอาศัยทักษะดนตรีด้านการฟังเป็นหลัก ทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ที่มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและองค์ประกอบทางสุนทรียศาสตร์

3) **ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน** ให้จัดรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติดนตรีด้วยตนเองด้วยกิจกรรมทางดนตรีที่หลากหลาย มีระบบขั้นตอนสอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรี สาระดนตรี สื่อ อุปกรณ์ และวัยของผู้เรียน ภายในกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเกิดการบูรณาการทักษะดนตรีที่นำไปสู่ความซาบซึ้ง โดยเริ่มจากการสัมผัสดนตรีด้วยการฟัง การเลียนแบบ การจดจำ การคิด การประพันธ์ และการตรวจสอบร่วมกันระหว่างผู้เรียนด้วยกันและผู้สอนกับผู้เรียน เหล่านี้เป็นลำดับของการเรียนรู้สไตล์ศิลป์ที่สามารถนำสู่การสร้างสรรค์ทางดนตรีที่ซาบซึ้งในเชิงประจักษ์ที่สำคัญบรรยากาภายในชั้นเรียนควรเป็นการเรียนรู้ที่มีความรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขสนุกสนาน จากการเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยเครื่องดนตรีของตนเองตามความสนใจ

4) **ด้านสื่อ** ให้คัดเลือกสื่อที่มีสีสันที่น่าสนใจ ดึงดูด ทันสมัย ส่งเสริมการรับรู้ การคิด และความจำ มีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สื่อที่สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ทางสุนทรียะในอดีตที่ผ่านมาของผู้เรียนได้ หากเป็นบทเพลงต้องเป็นบทเพลงที่มีคุณภาพหรือบทเพลงที่ครูผู้สอนสามารถอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจได้ มีองค์ประกอบทางดนตรีที่สมบูรณ์ มีความงามและให้อารมณ์ความรู้สึกร่วม เช่น The happy farmer, Round Dance, The Carnival of the Animals, Young Person's Guide to the Orchestra, Peter and the wolf และบทเพลงพระราชนิพนธ์ต่าง ๆ เป็นต้น รวมถึงสื่อดนตรีเชิงประวัติศาสตร์และเทคนิควิธีการที่สนับสนุนการ

ปฏิบัติดนตรี ที่สำคัญครูผู้สอนเองก็เป็นสื่อดนตรีที่ดีที่สามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาการรับรู้ดนตรีของผู้เรียนได้เช่นกัน

5) ด้านการวัดและประเมินผล ต้องมีทฤษฎีมาสนับสนุนรองรับให้เกิดความเหมาะสมกับการเรียนรู้สุนทรียศาสตร์ด้านดนตรี โดยการประเมินสามารถประเมินตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ของสถานศึกษานั้น ๆ เป็นผู้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ทั้งแบบรวมกลุ่มและแบบรายบุคคล หรือใช้การประเมิน 3 ระดับขั้นคือ (1) ขั้นการเปิดการรับรู้ (2) ขั้นการเชื่อมโยงถ่ายโอน และ (3) ขั้นการเกิดความซาบซึ้ง การประเมินผลความซาบซึ้งในดนตรี สามารถประเมินในทักษะปฏิบัติดนตรีเชิงสร้างสรรค์ เช่น การด้นสด (Improvisation) การประพันธ์ (Composition) ด้วยโปรเจกต์การแสดงสดดนตรีในช่วงการศึกษาปลายภาคเรียนของผู้เรียน โดยครูผู้สอนต้องใช้ในการสังเกตและการเขียนจดบันทึกพัฒนาการเรียนรู้ด้านความซาบซึ้งในดนตรีของผู้เรียนในทุกชั่วโมง และความซาบซึ้งอาจดูจากความรู้สึกสนุกสนาน ความสุข การเข้าเรียน การฝึกซ้อม และความพร้อมเพรียงของทีมในผู้เรียน

6) ด้านปัญหาที่คาดการณ์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ครูผู้สอน ไม่มีความรู้ทางสุนทรียศาสตร์ การเลือกใช้บทเพลง และความเข้าใจในสุนทรียประสบการณ์ทางดนตรี ส่งผลต่อความซาบซึ้งและการเรียนรู้เชื่อมโยงข้อมูลทางดนตรี (2) ผู้เรียน มีประสบการณ์ทางสุนทรียะดนตรีไม่มากพอ และมีปัญหาในการรับรู้ทางดนตรี เช่น การจดจำจังหวะ หรือการจดจำเสียง/ทำนอง (3) กิจกรรม หรือสถานที่ไม่เอื้ออำนวย ไม่มีความหลากหลาย ไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมดนตรี และ (4) สื่อการสอน ไม่สามารถตอบสนองให้เกิดความซาบซึ้งได้

7) ด้านภาพรวมแนวทางการพัฒนาการศึกษาสุนทรียศาสตร์ดนตรี มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ดนตรีด้านการฟังเป็นหลัก ฟังแล้วคิดเขียนวิเคราะห์ ฟังแล้วเรียนรู้อ่านและทำตาม ฟังแล้วคิดสร้างสรรค์ ฟังแล้วปฏิบัติดนตรี หรือฟังแล้วเคลื่อนไหว เป็นต้น เพื่อผลลัพธ์ทางสุนทรียศาสตร์ดนตรี ส่งเสริมเนื้อหาด้านการฟัง การรับรู้ การทำความเข้าใจในดนตรีและรสนิยมทางดนตรี เพื่อการสร้างหลักสูตรเนื้อหาทางดนตรีที่มีความเชื่อมโยงกับการปฏิบัติดนตรีที่นิยมใช้สอน หรือที่ผู้สอนถนัด สำหรับใช้เป็นพื้นฐานในการต่อยอดดนตรีในระยะยาวระดับมัธยมศึกษาต่อไป และควรส่งเสริมการทำกิจกรรมดนตรีแบบกลุ่ม ให้เด็กฝึกสมาธิในการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นพื้นฐานอย่างน้อยคนละ 1 ชิ้น

Table 1 The Structure of Music Aesthetics Instructional Package to Enhance Music Appreciation for Upper Primary Students

Source: by author

Music Aesthetics Instructional Package to Enhance Music Appreciation for Upper Primary Students	Guidelines for Teaching and Learning Music Appreciation for Upper Primary Students
The approach of music aesthetics involves learning one's own thoughts and tastes through cognitive processes. It is then possible to explain different parts of that audio art¹³ in a clear way and be able to cherish and appreciate the value of audio art, benefit oneself, society, and make life happy by using collaborative music teaching activities divided into three main categories. Total time spent: 26 hours. Section 1 Quantitative Audio Art • Quality of Tone and Tone Color in Beauty in Music Elements (2 hours) • Emotional and Movement of Tone Color in Orchestra Music Instruments (2 hours) • Analysis Audio Art I (2 hours) • Analysis Audio Art II (2 hours) • Characteristics of Sounds in Music Understandings (2 hours) • Learning Songs to Music Style of The Orchestra Band (2 hours) Section 2 Qualitative Audio Art • Quality of Sound in Singing a Song Improvisation (2 hours) • Appreciate to Music Aesthetics I (4 hours) Section 3 Empirical musical expressions • Appreciate to Music Aesthetics II (4 hours) • Expression for Aesthetics Music Creation (4 hours)	1) The six steps of learning audio art are an enhancement of the musical aesthetic experience. - Perception - Imitation - Practice - Improvisation - Composition - Summarizing learning results together 2) Analysis of Audio art: examine and comprehend the source of music, taste, knowledge, and imagination for each internal unit's experience of music's aesthetic perception in the instructional package. 3) Assessment of audio art learning is performed by teachers, learners, and classmates in accordance with the learning requirements in each unit of the instructional package. Both multiple-choice and a priori questions have a total of 100 points. 4) Measurement of audio art through music skills in movement, singing, and playing. Teachers measure results by using an observation form to measure music aesthetic perception in students' practical music skills and pre-study and post-study tests within the instructional package, totaling 100 points.

¹³ Chalood Nimsamer, *Composition of Art* (Bangkok: Thai Watana Panich, 1991). (in Thai)

ตอนที่ 2 การพัฒนาชุดการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผลการประเมินคุณภาพของชุดการสอนมีด้วยกัน 2 ชุด ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมในองค์ประกอบของชุดการสอนแบบภาพรวม และ 2) แบบประเมินความเหมาะสมของชุดการสอนแบบรายชุด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

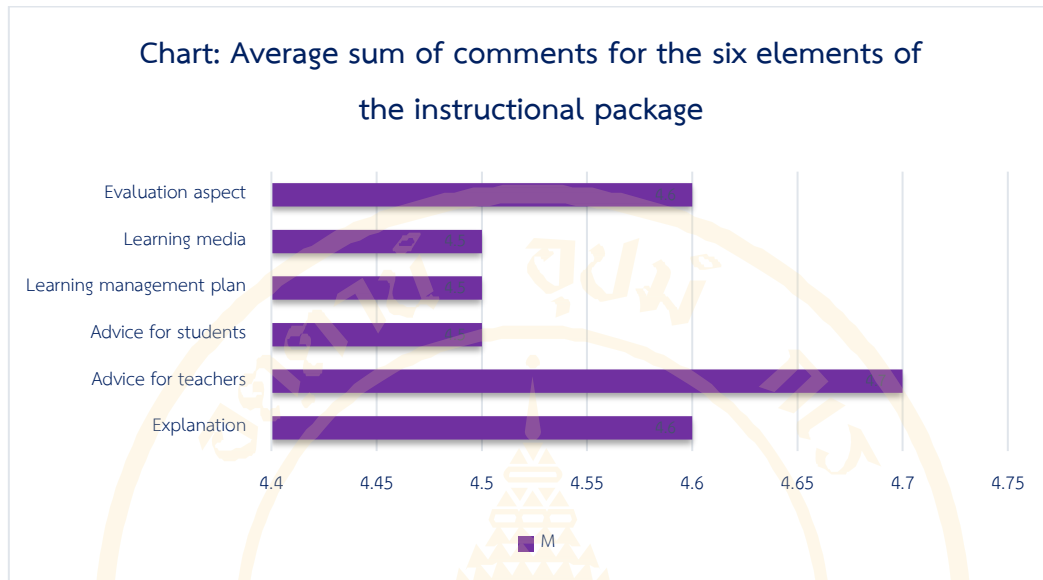

Figure 1 Chart of averages in comments for the 6 elements of the Instructional Package

Source: by author

1) แบบประเมินภาพรวมความเหมาะสมในองค์ประกอบของชุดการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก เฉลี่ยภาพรวมคะแนนทั้งหมด 6 ด้านอยู่ที่ 4.53 ซึ่งมากที่สุดลำดับที่ 1 คือ ด้านการประเมินผล มุ่งเน้นการประเมินตามสภาพจริง และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวัดและประเมินผลมีความครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหาของการเรียนรู้สไตล์ศิลป์ในแต่ละหน่วย ลำดับที่ 2 ด้านคำแนะนำสำหรับครูผู้สอน สามารถใช้บทบาทของครูผู้สอนในฐานะผู้แนะนำแนวทางการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยมีความเหมาะสม รวมถึงมีการระบุสิ่งที่ผู้สอนต้องเตรียมสำหรับการสอน และระบุหน้าที่ของผู้สอนในแต่ละครั้งได้อย่างละเอียดเข้าใจง่ายครบถ้วน ลำดับที่ 3 ด้านคำชี้แจง จัดลำดับได้ครบถ้วนและมีความชัดเจน รวมถึงคำแนะนำสำหรับการใช้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้สไตล์ศิลป์ในแต่ละหน่วยของชุดการสอน ลำดับที่ 4 มีคะแนนเท่ากัน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านคำแนะนำสำหรับนักเรียน มีความชัดเจน 2. ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรม มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระที่เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ดนตรีของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551 และกิจกรรมมีความหลากหลายส่งเสริมพัฒนาการด้านการรับรู้สุนทรียภาพทางดนตรีที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และ 3. ด้านสื่อการเรียนรู้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียน จุดประสงค์ และกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้สุนทรียภาพทางดนตรี

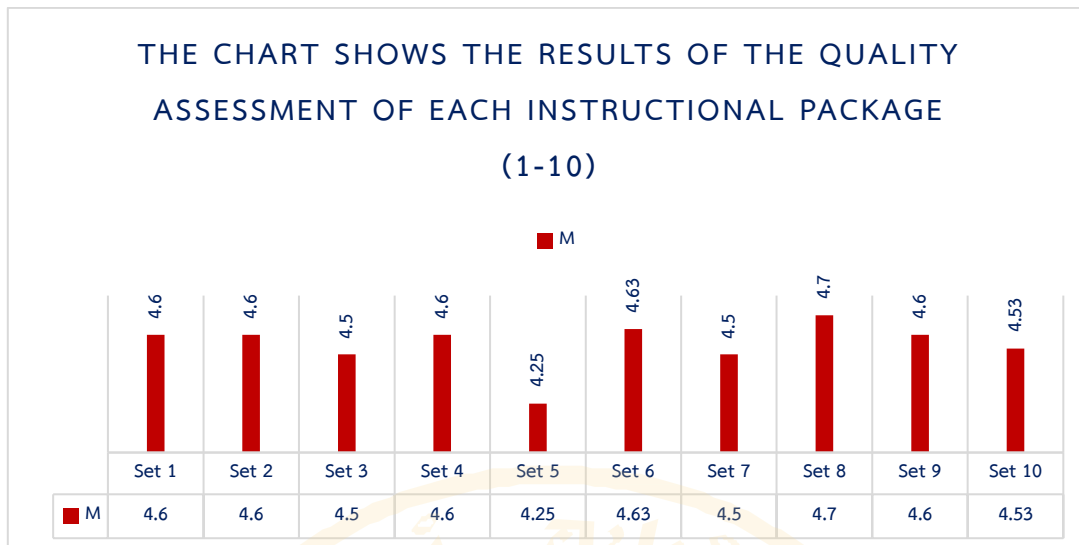

Figure 2 The chart shows the average of the evaluation results for Instructional Package (1-10)

Source: by author

2) แบบประเมินความเหมาะสมของชุดการสอนสุนทรีศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในองค์ประกอบย่อยของชุดการสอนแบบรายชุด ในชุดที่ 1-10 มีผลการประเมินในทุกชุดอยู่ในเกณฑ์ดีมากตามลำดับ (1) ชุดที่ 8 การฟังเพลงอย่างซาบซึ้ง มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงการเรียนรู้การฟังดนตรีให้เกิดความซาบซึ้งในสุนทรีรสดนตรี และสามารถแสดงทัศนคติต่อบทเพลงดนตรีในแนวทางสุนทรีศาสตร์ (2) ชุดที่ 6 บทเพลงที่ใช้บรรเลงในวงออร์เคสตรา มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงการศึกษาริยวัฒนธรรมดนตรีแต่ประเภทของบทเพลงที่นิยมใช้บรรเลงในวงดนตรีออร์เคสตรา เพื่อตรวจสอบหาที่มาของรสนิยมและทัศนคติทางดนตรีของตนเอง (3) ชุดที่ 1 แหล่งกำเนิดเสียง เสียงรอบตัว และดนตรีท้องถิ่น มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงการพิจารณาเสียงรอบตัว การใช้ประสาทสัมผัสทางการฟัง การสำรวจตรวจสอบ การจดจำ และการสังเกต เพื่อการจดบันทึกเรื่องราวของเสียงที่ตนสัมผัสได้ให้เกิดเป็นความเข้าใจในรูปแบบภาพดนตรีกราฟิก ชุดที่ 2 ลักษณะของเสียงดนตรีในวงออร์เคสตรา มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงการพิจารณาในการฟังคุณสมบัติของโทนเสียง ทำนองดนตรี และประเภทเครื่องดนตรีในวงออร์เคสตรา เพื่อสามารถจำแนกสีสรรในคุณสมบัติของโทนเสียงในเครื่องดนตรีแต่ละประเภท ชุดที่ 4 องค์ประกอบดนตรี และการแสดงอารมณ์ความรู้สึกทางดนตรี มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงการเรียนรู้การอ่านสังคีตลักษณะทางดนตรีที่ใช้สำหรับการสื่อสารทางอารมณ์ความรู้สึก และสามารถแสดงออกท่าทางในการสื่ออารมณ์ความรู้สึกของบทเพลงที่ได้ยิน โดยการเชื่อมโยงดนตรีและการเคลื่อนไหว และชุดที่ 9 การบรรยายบทเพลงที่ตนเองชื่นชอบ โดยการใช้ศัพท์สังคีตทางดนตรี มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงการเรียนรู้รสนิยมของตนเองตามแนวทางของสุนทรีศาสตร์ และสามารถเขียนวิจารณ์ผลงานโสตศิลป์ที่ตนเองชื่นชอบโดยใช้ศัพท์ทางดนตรีเบื้องต้นให้ผู้อื่นเข้าใจ (4) ชุดการสอนชุดที่ 10 การแสดงออกทางดนตรีนำสู่ความซาบซึ้ง มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงการเรียนรู้โสตศิลป์อย่างซาบซึ้ง และสามารถสร้างสรรค์ผลงานโสตศิลป์ของตนเองในเชิงประจักษ์ต่อสาธารณชน

(5) ชุดที่ 3 องค์ประกอบธาตุดนตรีและคีตกวีที่สำคัญในแต่ละยุคสมัย มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงการเรียนรู้การวิเคราะห์ภาพรวมของสไตล์ศิลป์ และสามารถใช้ทฤษฎีทางดนตรีเบื้องต้นในการอธิบายความงามของชิ้นงานสไตล์ศิลป์ และชุดที่ 7 การขับร้องประกอบกิจกรรมการแสดงดนตรีในจินตนาการ มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงการเรียนรู้การสร้างทำนองดนตรี และสามารถแสดงคีตปฏิภาณพร้อมเครื่องประกอบจังหวะดนตรีได้อย่างสร้างสรรค์ และระดับที่ 5 การฟังบทเพลงประกอบการอ่านโน้ตดนตรีสากล มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แสดงถึงการเรียนรู้ทำความเข้าใจสุนทรียภาพด้านดนตรี ในการฝึกการฟังพร้อมกับการอ่านศัพท์สังคีตทางดนตรีเบื้องต้น สามารถแสดงออกทางดนตรีโดยใช้กระบวนการทางปัญญา ร่วมกับการใช้ทักษะการฟังประกอบการเคาะ หรือปรบมือในการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวของทำนองเพลง

ทั้งนี้ ผู้ที่สนใจแนวทางการเรียนการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสามารถศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้สอนดนตรีเชิงสุนทรียศาสตร์ สุนทรียภาพ การพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรี หรือการเรียนรู้สุนิยมทางดนตรี หรือการฟังดนตรี สามารถปรับใช้ตามเครื่องมือดนตรี หรือบทเพลงต่าง ๆ ที่ผู้สอนนัดได้จาก QR Code ท้ายบทความ (Figure 3)

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ค้นพบมุมมองและประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญและน่าสนใจในการเรียนการสอนสุนทรียศาสตร์ด้านดนตรี โดยแบ่งประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัยออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 หลักการจัดการเรียนการสอนสุนทรียรสซาบซึ้งทางดนตรี เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าความงามในสไตล์ศิลป์ อาศัยองค์ประกอบและการเชื่อมโยงกันระหว่างสุนทรียศาสตร์และสุนทรียภาพ สำหรับการสร้างสุนทรียประสบการณ์ความซาบซึ้งทางดนตรี อย่างครบถ้วนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณภาพ เป็นการคิดวิเคราะห์ดนตรีอย่างมีวิจารณญาณ ตระหนักรู้ และสร้างสรรค์ 2) ด้านปริมาณ เป็นการฝึกฝนประสบการณ์ในดนตรีด้วยทักษะดนตรีต่าง ๆ ตามกระบวนการพัฒนาความซาบซึ้ง และ 3) การแสดงออกเชิงประจักษ์ เป็นการแสดงออกทางศิลปะดนตรีด้วยความรู้และความเข้าใจ ในการสร้างงานสไตล์ศิลป์ของตนเองในฐานะศิลปิน ที่เป็นไปตามธรรมชาติของการรับรู้ในมนุษย์และศักยภาพการเรียนรู้ดนตรีในระดับของตนเอง โดยมีหลักการในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการฝึกฝนในสุนทรียรสซาบซึ้งทางดนตรี 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรับรู้สไตล์ศิลป์ ทางประสาทสัมผัส ผ่านกระบวนการฟัง การใช้สายตา การใช้ร่างกาย และการใช้จิตรับรู้ความงามในดนตรี 2) ด้านการวิเคราะห์ความงามในงานสไตล์ศิลป์ ผ่านการสืบค้น ตรวจสอบในแหล่งที่มาและเนื้อหาสาระ 3) ด้านการปฏิบัติสุนทรียะดนตรี ผ่านกิจกรรมดนตรีด้วยทักษะดนตรีด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลายด้วยความเข้าใจ 4) ด้านการวิพากษ์และวิจารณ์ดนตรี ผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตระหนักรู้ถึงความงามดนตรี สามารถอธิบายหรือบรรยายความรู้สึกนึกคิดของตนเองที่มีต่อความงามทางดนตรี และ 5) ด้านการแสดงออกถึงความซาบซึ้งในดนตรี ผ่านการสร้างสรรค์ผลงานสไตล์ศิลป์ของตนเอง ด้วยทักษะศิลปะปฏิบัติดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานวิชาดนตรีของประเทศไทย พุทธศักราช 2551 ที่มีหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงามทาง

สุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์¹⁴ และสอดคล้องกับสุนทรียศาสตร์¹⁵ สุนทรียศึกษา¹⁶ การสอนการพัฒนาความซาบซึ้ง¹⁷ การเรียนรู้สุนิยม¹⁸ การตัดสินใจทางสุนทรียศาสตร์¹⁹ และการรับรู้สุนทรียภาพ ความงาม²⁰

ประเด็นที่ 2 กระบวนการเรียนรู้สไตล์ศิลปะ หรือความงามทางดนตรีทั้ง 6 ขั้นตอน จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพบว่า กระบวนการเรียนรู้สไตล์ศิลปะ เป็นกระบวนการรับรู้ความงามดนตรีที่ใช้สุนทรียวัตถุดนตรีในการเรียนรู้สไตล์ศิลปะในลักษณะต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและวิธีการเรียนรู้สุนทรียะ ความงามทางดนตรีของตนเองในชั้นเรียน ซึ่งสำคัญต่อการเรียนรู้สไตล์ศิลปะ การคิดพิจารณาคุณค่าความงาม และความซาบซึ้งของดนตรี โดยมีกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การสร้างความหลากหลายของประสบการณ์ในการสัมผัสเสียงดนตรี ให้ผู้เรียนเกิดการสัมผัสเสียงในเชิงเปรียบเทียบ 2) การเลียนแบบ จากการสาธิตการปฏิบัติดนตรีของครูผู้สอน เช่น การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว หรือสื่อทางดนตรีที่มีตัวอย่างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จดจำ นำสู่การทำตามอย่างง่าย 3) การทำซ้ำจนเกิดความคล่องตัวและจดจำได้ซึ่งนำไปสู่ประสบการณ์ 4) การแสดงออกถึงความเข้าใจในสิ่งที่กำลังศึกษาด้วยสติสัมปชัญญะ จากการมีส่วนร่วมกันกับครูผู้สอน และผู้เรียนคนอื่นในกิจกรรมที่ครูกำหนด 5) การสร้างสรรค์ดนตรีแบบไร้ขีดจำกัด ตามระดับความรู้ความสามารถของตนเองด้วยการประพันธ์ทำนองสั้น ๆ ในเครื่องมือดนตรีที่ตนเองถนัด หรือในกิจกรรมที่ครูกำหนด และ 6) การสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนและครูผู้สอนในสิ่งที่ได้เรียนรู้ดังกล่าวนี้ร่วมกัน เกิดประโยชน์หรือมีสาระทางดนตรีอย่างไร และมีความรู้สึกอย่างไร จะเห็นได้ว่ากระบวนการดังกล่าวที่ค้นพบ สามารถเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมดนตรีในชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาสุนทรียะดนตรีได้ด้วยการลงมือปฏิบัติดนตรีของตนเองแบบมีส่วนร่วมกับผู้เรียนในชั้นเรียนตามศักยภาพตน ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญา²¹ กระบวนการพัฒนาทักษะความเป็นนักดนตรีโดยใช้บทฝึกดนตรีเพื่อการเคลื่อนไหว²² และเทคนิคการสอนดนตรีของนักการศึกษาดนตรี เช่น โคดาย (Kodály) ดัลโครซ (Dalcroze) คาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) และกอร์ดอน (Gordon) เป็นต้น

¹⁴ Ministry of Education. *The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)* (Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand Press, 2008). (in Thai)

¹⁵ Baumgarten, 1735, cited in Kamchorn Soonpongsri, *Aesthetics*, 3rd ed. (Bangkok: Chulalongkorn University, 2016), 39-69. (in Thai)

¹⁶ Harry S. Broudy, *Building a Philosophy of Education* (1954), 2nd ed. (Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1961).

¹⁷ Johansen, 1987, cited in Malichat Ua-anant, *Reformative Art Education* (Bangkok: Innovation Development Center Textbooks and Academic Documents, Chulalongkorn University, 2002). (in Thai)

¹⁸ Home, 1757, cited in Laksanawat Palarat, *Aesthetics* (Bangkok: Ramkhamhaeng University Press, 2013). (in Thai)

¹⁹ Immanuel Kant, *Critique of Judgment*, trans. J. H. Bernard (New York: Hafner Publishing, 1951).

²⁰ Steiner, 1985, cited in Narutt Suttachitt, *Music Education Principles and Essence*, 10th ed. (Bangkok: Chulalongkorn University, 2018). (in Thai)

²¹ Piaget, 1984, cited in Oranuch Limtasiri, *Curriculum and Teaching at the Primary Level* (Bangkok: Ramkhamhaeng University Press, 1999). (in Thai)

²² Nilawanna Eungamporn, "Sareerasamphan: Methodological Approach to Enhance Musicianship through Body Movement-Related Music" (Doctoral diss., Chulalongkorn University, 2014). (in Thai)

ประเด็นที่ 3 การกำหนดลำดับหัวข้อเรื่องของการสอน ผู้วิจัยกำหนดลำดับหัวข้อเรื่องในการสอนตาม 1) ขอบเขตความเหมาะสมของระดับพัฒนาการของผู้เรียนในวัยประถมศึกษาตอนปลาย 2) ข้อมูลในการวิเคราะห์งานเอกสารและการสัมภาษณ์ในการวิจัย และ 3) การจัดการเรียนการสอนสุนทรียศาสตร์และการพัฒนาความซาบซึ้งในงานศิลปะ²³ โดยเรียงลำดับเนื้อหาตามหลักการเรียนรู้ดนตรี “เสียงต้องมาก่อนสัญลักษณ์” จากความง่ายไปสู่ความยาก ซึ่งได้แก่ 1) คุณสมบัติของเสียงและสีเสียงทางดนตรี 2) การฟัง โทนเสียง สีเสียง และวงดนตรีออร์เคสตรา 3) การวิเคราะห์ภาพรวมของโสตศิลป์ 4) การวิเคราะห์ส่วนหลักของโสตศิลป์ 5) ศัพท์สังคีตในการแสดงอารมณ์ความรู้สึกทางดนตรี 6) การเรียนรู้ลีลาดนตรีในประเภทของบทเพลงและสไตล์ดนตรี 7) คุณภาพของเสียงในการขับร้องประกอบกิจกรรมเข้าจังหวะ 8) การแสดงทัศนคติต่อบทเพลงดนตรีในแนวทางสุนทรียศาสตร์ 9) การตีความ วิพากษ์ วิเคราะห์บทเพลงดนตรีสร้างสรรค์ และ 10) บทบาทและหน้าที่ในการสร้างสรรค์บทเพลงดนตรี ซึ่งหัวข้อเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยได้รับผลการประเมินคุณภาพภาพรวมในองค์ประกอบของการสอนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละชุดมีการจัดลำดับของเนื้อหาดีมาก จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ดนตรีของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของประเทศไทย มีความหลากหลายและเหมาะสมกับวิชาสุนทรียศาสตร์ด้านดนตรี ส่งเสริมพัฒนาการด้านการรับรู้สุนทรียภาพทางดนตรี และมีระยะเวลาเรียนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน อีกทั้งการประเมินผลของการเรียนรู้โสตศิลป์ก็เป็นไปตามการประเมินผลในสภาพการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสุนทรียศึกษา²⁴ การพัฒนาความซาบซึ้งในงานศิลปะ²⁵ และมาตรฐานการศึกษาดนตรีขั้นพื้นฐานของประเทศไทย²⁶

ประเด็นที่ 4 การจัดการเรียนการสอนดนตรีแบบมีส่วนร่วม (Collaborative Music Teaching) สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกลไกในการเรียนรู้ความงามและความซาบซึ้งทางดนตรี เนื่องจากการเรียนแบบมีส่วนร่วมเป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการศึกษาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองจากการออกแบบแนวทางหรือการแนะนำวิธีการเรียนรู้ความงามทางดนตรีที่รัดกุม ผ่านกิจกรรมดนตรีและบทเพลงต่าง ๆ ที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดและแก้ไขปัญหา ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้โสตศิลป์แบบมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ ด้วยทักษะดนตรีด้านการฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว และการอ่านเป็นทักษะพื้นฐาน นำสู่การแสดงออกทางดนตรีเชิงประจักษ์ผ่านผลงานการสร้างสรรค์งานโสตศิลป์ของตนเอง กิจกรรมดังกล่าวควรจัดเป็นแบบกลุ่ม ส่งเสริมการมีตัวตนของเด็ก การเป็นส่วนหนึ่งของวงดนตรี หรือกิจกรรมดนตรี ทำให้เกิดความสุข สนุกสนาน และมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยกิจกรรมเหล่านี้ต้องอยู่ในการควบคุมดูแล

²³ Harry S. Broudy, *Building a Philosophy of Education* (1954), 2nd ed. (Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1961); Johansen, 1987, cited in Malichat Ua-anant, *Reformative Art Education* (Bangkok: Innovation Development Center Textbooks and Academic Documents, Chulalongkorn University, 2002). (in Thai)

²⁴ Harry S. Broudy, *Building a Philosophy of Education* (1954), 2nd ed. (Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1961).

²⁵ Johansen, 1987, cited in Malichat Ua-anant, *Reformative Art Education* (Bangkok: Innovation Development Center Textbooks and Academic Documents, Chulalongkorn University, 2002). (in Thai)

²⁶ Ministry of Education. *The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)* (Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand Press, 2008). (in Thai)

ของครูผู้สอน ที่มีความรู้ความชำนาญทางสุนทรียะดนตรี หรือกิจกรรมดนตรีเสริมทักษะ ซึ่งตรงกับหลักการในการพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา²⁷ “เป็นการสร้างประสบการณ์ความรู้ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ประสบการณ์ใหม่ที่สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมจนเกิดการเรียนรู้ที่สมดุล” การเรียนแบบมีส่วนร่วม หรือ Collaborative Music Teaching ช่วยให้เกิดผลลัพธ์ทางการศึกษาความงามทางดนตรีหรือโสตศิลป์ คือ 1) เกิดความเข้าใจเนื้อหาดนตรีด้วยตนเอง 2) เกิดการกระตุ้นการทำงานของร่างกายและสมอง 3) เกิดสภาวะของการตระหนักรู้ในโสตศิลป์ 4) ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ 5) เกิดสุนทรียประสบการณ์ทางดนตรีที่มาจากสภาพการณ์จริง ในโสตศิลป์ที่หลากหลาย หรือสถานการณ์ทางดนตรีรูปแบบต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศทางดนตรีที่ผ่อนคลาย และขณะเดียวกันก็มีความตื่นตัวอยู่เสมอ ซึ่งสิ่งนี้สอดคล้องกับเทคนิคการสอนดนตรีของนักการศึกษาดนตรีที่นิยมใช้ในปัจจุบัน เช่น Kodaly, Dalcroze, Carl Orff, Gordon และ Suzuki เป็นต้น ตรงกับสุนทรียศึกษาของ Broudy ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพด้วยตนเองแบบไร้ขีดจำกัด²⁸ และการพัฒนาความซาบซึ้งในงานศิลปะของ Johansen ที่เน้นการฝึกปฏิบัติความซาบซึ้งในศิลปะด้วยตนเอง²⁹

ประเด็นที่ 5 สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีสำหรับผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ในการวิจัย พบถึงสภาพปัญหาในการพัฒนาการเรียนการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีของประเทศไทย มาจากครูผู้สอนขาดองค์ความรู้และความเข้าใจในสุนทรียศาสตร์ดนตรี ส่งผลให้การพัฒนาความงามและความซาบซึ้งทางดนตรีไม่ได้รับความนิยม อีกทั้งเอกสารตำราดนตรีที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์ทางดนตรียังมีจำกัด ส่งผลต่อการพัฒนาสุนทรียประสบการณ์ทางดนตรีของผู้เรียนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากข้อมูลเอกสารที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ พบว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 วิชาดนตรีของประเทศไทยเป็นหลักสูตรที่มีความเป็นสุนทรียศาสตร์อยู่เดิมแล้ว แต่การตีความในการนำหลักสูตรมาใช้ในการจัดประสบการณ์ดนตรีให้กับผู้เรียนไม่มีความเป็นสุนทรียศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้อง หรือสัมพันธ์กันในชั้นกระบวนการ ทำให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้ความงามและความซาบซึ้งทางดนตรีอย่างเป็นรูปธรรม ที่สามารถวัดและประเมินผลตามธรรมนี้ได้ ผู้วิจัยให้ข้อสังเกตจากเป้าหมายของหลักสูตรที่ “มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้เข้าใจ ซาบซึ้ง และเห็นคุณค่าของศิลปะ ในการส่งเสริมการแสดงออกทางความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อดนตรีในเชิงเปรียบเทียบ ชื่นชมวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่าดนตรีด้วยความรู้ความเข้าใจ และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะศิลปะในชีวิตประจำวัน”³⁰ สิ่งนี้คือหลักการเรียนทางสุนทรียศาสตร์และความซาบซึ้งทางดนตรี หากผู้เรียนได้รับการฝึกฝนตามเป้าหมายของหลักสูตรมาเพียงพอ จะสามารถทำให้สุนทรียประสบการณ์ทางดนตรีของผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อ

²⁷ Piaget, 1984, cited in Oranuch Limtasiri, *Curriculum and Teaching at the Primary Level* (Bangkok: Ramkhamhaeng University Press, 1999), 65. (in Thai)

²⁸ Harry S. Broudy, *Building a Philosophy of Education* (1954), 2nd ed. (Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1961).

²⁹ Johansen, 1987, cited in Malichat Ua-anant, *Reformative Art Education* (Bangkok: Innovation Development Center Textbooks and Academic Documents, Chulalongkorn University, 2002). (in Thai)

³⁰ Ministry of Education. *The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)* (Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand Press, 2008). (in Thai)

ความสมดุลในการตระหนักรู้ทางดนตรี ด้วยสติสัมปชัญญะและวิจารณ์ญาณ และการศึกษาดนตรีของผู้เรียนในระดับที่สูงขึ้นตามลำดับและต่อเนื่องในช่วงวัยผู้ใหญ่หรือระดับอุดมศึกษา จากการสัมภาษณ์กลุ่มครูดนตรีในโรงเรียน พบว่าตำราเรียนดนตรีมีความล้าสมัยและเนื้อหาดนตรีในบางเล่มไม่มีความถูกต้อง บ้างก็กล่าวหาตึงว่าหลักสูตรไม่ทันสมัย ไม่สามารถเอื้อต่อการจัดการเรียนดนตรีในปัจจุบันได้ สิ่งนี้ผู้วิจัยมองว่าเป็นปัญหาหลักที่มาจาก “ครูผู้สอน” ที่ขาดความรู้และความเข้าใจในสุนทรียศาสตร์ดนตรี และข้อมูลการสัมภาษณ์ในประเด็นเพิ่มเติมในการวิจัย ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนสุนทรียศาสตร์ด้านดนตรีในปัจจุบันที่เหล่าผู้ให้ข้อมูลคาดการณ์ไว้ว่าอาจจะเกิดขึ้น มีด้วยกัน 4 ด้าน³¹ คือ 1) ครูผู้สอนไม่มีความรู้ความสามารถในการสร้างสุนทรียประสบการณ์ทางดนตรี 2) ผู้เรียนไม่มีประสบการณ์ดนตรีทางสุนทรียะมากพอ 3) กิจกรรมไม่สามารถส่งเสริมและตอบสนองต่อการรับรู้ความงามและความซาบซึ้งทางดนตรีได้ และ 4) สื่อไม่มีคุณภาพที่สามารถตอบสนองต่อการรับรู้และอารมณ์ร่วมในวัยของผู้เรียนได้ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าวดังต้อง “ให้ความรู้และความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนดนตรีเชิงสุนทรียะแก่ครูผู้สอน” และ “ให้ความสำคัญกับสุนทรียศาสตร์ดนตรีเป็นพื้นฐานในการศึกษาดนตรีในระบบโรงเรียน” เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีในแต่ละระดับชั้นให้มีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับสุนทรียศาสตร์ดนตรีอย่างเป็นระบบและรูปธรรม อาจจะส่งเสริมในรูปแบบของการอบรมให้ความรู้หรือประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ดนตรีด้วยปัญญา และคุณค่าความงามความซาบซึ้งทางดนตรีของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผลในทุกระดับส่งผลต่อความเป็นเอกภาพทางการศึกษาดนตรี

ผู้วิจัยเห็นว่าประโยชน์และคุณค่าในการพัฒนาสุนทรียศาสตร์ด้านดนตรีที่เป็นระบบและสามารถเผยแพร่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องศึกษาวิจัยเพื่อผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านสุนทรียศาสตร์ดนตรี ในรูปแบบชุดการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสุนทรียศาสตร์ดนตรีเพื่อพัฒนาความซาบซึ้งทางดนตรีสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลางทางสังคม จักสามารถนำไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ พัฒนาเอกลักษณ์ บุคลิกภาพ และรสนิยมทางดนตรีของผู้เรียนในกิจกรรมดนตรีที่หลากหลาย แบบมีส่วนร่วมและลงมือทำด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ

Figure 3 QR Code for scanning to open the document

Source: by author

³¹ Key informants in the research “The Design and Development of a Music Aesthetic Instructional Package to Improve Music Appreciation in Upper Primary Students.” September 30, 2021.

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สามารถประยุกต์ใช้ได้กับการสอนทักษะดนตรีทุกระดับ ส่งเสริมเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจสุนทรียศาสตร์ดนตรี สุนทรียภาพดนตรี การพัฒนาความซาบซึ้ง และควรรีบทักษะการฟังแต่ละชุดก่อน
2. สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ดนตรีด้วยปัญญา
3. สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสุนทรียประสบการณ์ด้านดนตรี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ความงามดนตรีสำหรับผู้เรียนในระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องในทุกระดับชั้น จึงจะเกิดผลประโยชน์ที่แท้จริง
2. ควรมีการศึกษาต่อยอดในการรวบรวมบทเพลงที่เป็นงานโสตศิลป์สำหรับใช้สอนการรับรู้ความงามทางดนตรีในผู้เรียนแต่ละระดับชั้น
3. ควรมีการพัฒนาเครื่องมือในการเรียนรู้โสตศิลป์ให้หลากหลาย เพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ หรือแบบประเมินการรับรู้ความงามดนตรีที่ทันสมัย ตอบสนองต่อการนำไปใช้สอนในรูปแบบออนไลน์
4. ควรมีการผลักดันเชิงนโยบายในการประยุกต์ใช้สุนทรียศาสตร์ดนตรี เพื่อแก้ปัญหาทางสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน

Bibliography

Broudy, Harry S. *Building a Philosophy of Education* (1954). 2nd ed. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1961.

Charoensook, Sugree. *Musical Aesthetics*. Nakhon Pathom: Mahidol University, 1996. (in Thai)

Eungamporn, Nillawanna. "Sareerasamphan: Methodological Approach to Enhance Musicianship through Body Movement-Related Music." Doctoral diss., Chulalongkorn University, 2014. (in Thai)

Kant, Immanuel. *Critique of Judgment*. Translated by J. H. Bernard. New York: Hafner Publishing, 1951. (Original publication date 1892).

Limtasiri, Oranuch. *Curriculum and Teaching at the Primary Level*. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press, 1999. (in Thai)

Mellor, Elizabeth Jane. "Aesthetic Perception in Music Education: Assessing Pupils' Compositions." PhD diss., University of Leicester, 1999.

- Ministry of Education. *The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)*. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand Press, 2008. (in Thai)
- Nieminen, Sirke, Eva Istók, Elvira Brattico, and Mari Tervaniemi. "The Development of the Aesthetic Experience of Music: Preference, Emotions, and Beauty." *Musicae Scientiae* 16, no. 3 (November 2012): 372-391. <https://doi.org/10.1177/1029864912450454>.
- Nimsamer, Chalood. *Composition of Art*. Bangkok: Thai Watana Panich, 1991. (in Thai)
- Palarat, Laksanawat. *Aesthetics*. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press, 2013. (in Thai)
- Phancharoen, Natcha. *Sankheetalak and Analysis*. 4th ed. Bangkok: Ketkarat Publishing House, 2008. (in Thai)
- Phatasoontorn, Pongpipat. "A Study of Auditory Perception of M. 11 Students with Different Background in Music Education." Master's thesis, Srinakharinwirot University, 1985. (in Thai)
- Soonpongsri, Kamchorn. *Aesthetics*. 3rd ed. Bangkok: Chulalongkorn University, 2016. (in Thai)
- Suriyut, Suppachai. "Qualitative Knowing: Qualitative Knowing in Music of Thai Muti-Cultural Inquiry." Master's thesis, Mahidol University, 2003. (in Thai)
- Suttachitt, Narutt. *Music Education Principles and Essence*. 10th ed. Bangkok: Chulalongkorn University, 2018. (in Thai)
- Ua-anant, Malichat. *Reformative Art Education*. Bangkok: Innovation Development Center Textbooks and Academic Documents, Chulalongkorn University, 2002. (in Thai)
- Worakitkasemsakul, Somchai. *Research Methods in Behavioral and Social Sciences*. 2nd ed. Udonthani: Aksornsinkarnpim, 2011. (in Thai)